

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – BŘEZEN 2016

1. 3. ve 21.00 SEČ
15. 3. ve 20.00 SEČ
30. 3. v 19.00 SEČ

Platí na celém území ČR

Pozice planet v mapce
vyneseny k 15. dni
v měsíci.

PLANETY

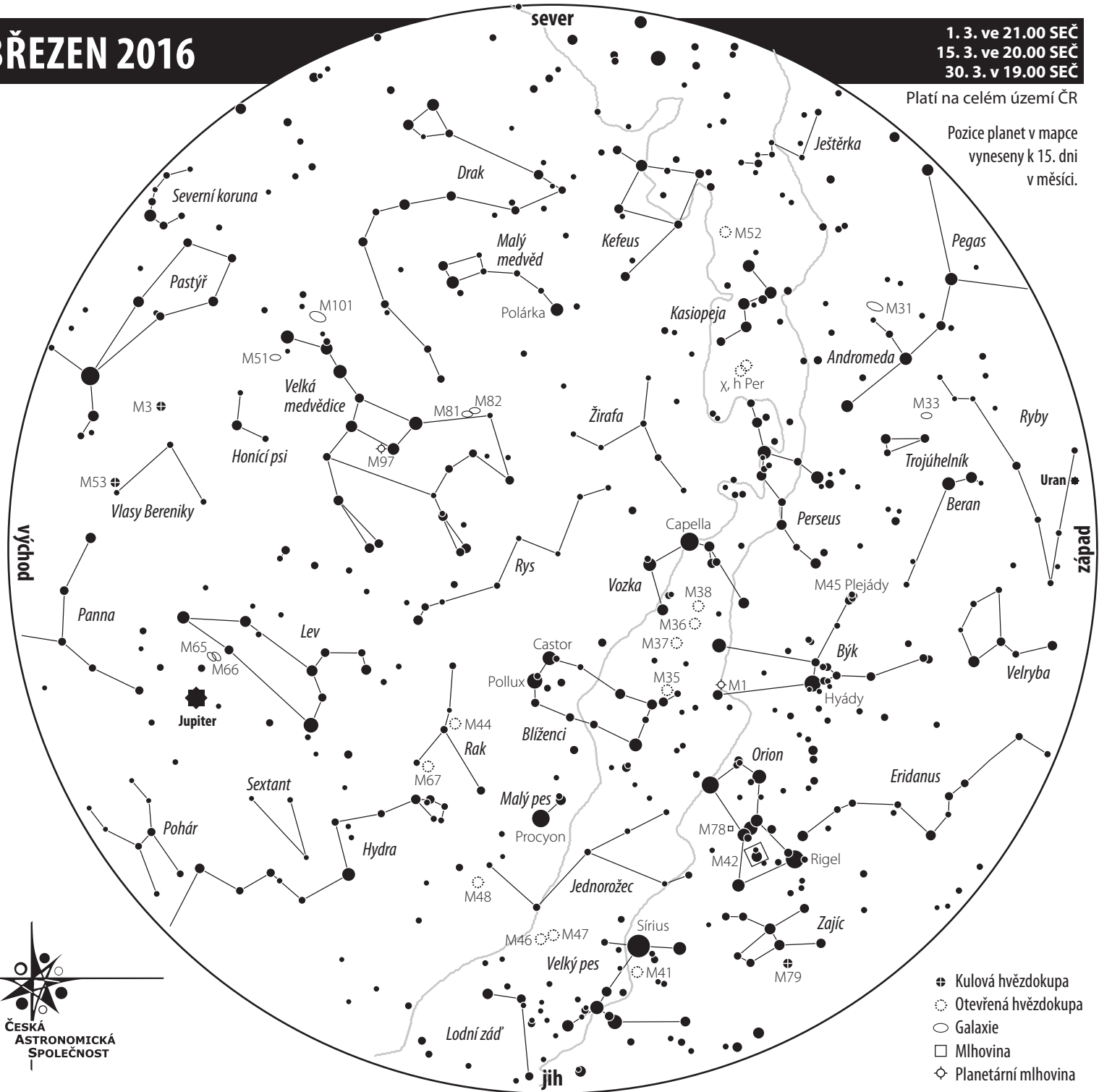
Merkur – nepozorovatelný
Venuše – za svítání nízko nad jihovýchodem
Mars – na ranní obloze
Jupiter – na obloze celou noc
Saturn – na ranní obloze
Uran – na večerní obloze nízko nad západem
Neptun – za svítání nízko nad jihovýchodem

ZAJÍMAVOSTI NA OBLOZE

1. Měsíc v poslední čtvrti (23.11 UT)
8. Jupiter v opozici se Sluncem
9. Měsíc v novu (01.54 UT) – zatmění Slunce u nás neviditelné
10. Měsíc v perigeu (nejblíže Zemi – 359 510 km)
14. Měsíc nedaleko hvězdy Aldebaran na večerní obloze
15. Měsíc v první čtvrti (17.03 UT)
15. Planetka č. 10 Hygiea v opozici se Sluncem
16. Mars prochází severně kolem hvězdy beta Sco
17. Planetka č. 6 Hebe v opozici se Sluncem
20. Jarní rovnodennost (04.30 UT)
20. Venuše v konjunkci s Neptunem (0,5°)
22. Měsíc v konjunkci s Jupiterem (2,8°)
23. Měsíc v úplňku (12.01 UT) – polostínové zatmění Měsíce u nás neviditelné
23. Merkur v horní konjunkci se Sluncem
25. Měsíc v apogeu (nejdále od Země – 406 125 km)
27. Začátek platnosti letního času – ve 2 hodiny SEČ posuneme hodiny na 3 hodiny SELČ
31. Měsíc v poslední čtvrti (15.17 UT)

Všechny časové údaje uvedeny ve Světovém čase (UT).
Středoevropský čas (SEČ) = UT+1 h

Aktuální mapky na následující měsíc naleznete volně
ke stažení vždy na počátku měsíce na www.astro.cz
a www.udalosti.astronomy.cz

- ⊙ Kulová hvězdokupa
- ⊕ Otevřená hvězdokupa
- Galaxie
- Mlhovina
- ◇ Planetární mlhovina

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – VHODNÉ OBJEKTY PRO AMATÉRSKÁ POZOROVÁNÍ – BŘEZEN 2016

Merkur je v březnu nepozorovatelný, **Venuše** je ráno nízko nad JV a blíží se ke Slunci. Na ranní obloze najdeme také **Mars** – ten se přesouvá z Vah do Štíra a ráno 16. 3. těsně míjí hvězdu Acrab (beta Sco). Úhlový průměr Marsu se v polovině března přehoupne přes 10". Nedaleko odtud, v Hadonoši se nachází také **Saturn**. Počátkem měsíce (1.–2.) se kolem obou planet protáhne Měsíc v poslední čtvrti. Na obloze večerní můžeme ještě vyhledat **Uran**. Brzy večer vychází také **Jupiter**, a protože je 8. 3. v opozici se Sluncem, doslova kraluje celé noci – ne nadarmo je jeho staročeské pojmenování Kralomoc. Jupiter je na své orbitě blízko afélie, tak jeho úhlový průměr při opozici dosáhne pouze 44". Přesto rozeznáme na jeho povrchu řadu detailů i malými dalekohledy. Již 60mm přístroj spolehlivě ukáže oba výrazné rovníkové pásy (NEB a SEB) a za dobrého seeingu i další podrobnosti, např. tmavé stíny měsíců přecházející přes kotouč planety (viz dále). Kvalitní 80mm dalekohled ukáže Velkou rudou skvrnu (GRS), která je letos výraznější než předchozí roky a má cihlově červenou barvu. Není však nad pohled opravdu velkým dalekohledem za skvělého seeingu, kdy se pozorované detaily mohou blížit fotografiím získaným metodou skládání sekvencí videa. V pásích lze spatřit turbulence tvořící jemné kudrlinky, drobné bílé skvrny, tmavé protáhlé skvrny tzv. bárky, světlý lem rudé skvrny (RSH), ovál BA (Rudá skvrna junior), případně girlandy vybíhající do rovníkové zóny. Pokud větší přístroj nevlastníte, určitě stojí za návštěvu některá z veřejnosti přístupných hvězdáren.

Již jsme zmínili přechody stínů přes kotouč planety, což je celkem běžný fenomén, ale v období kolem opozice je velká šance na tzv. **double shadow transit**, kdy na planetě spatříme stíny hned dva (na to stačí malý dalekohled, neboť jsou velmi výrazné) a současně i jejich původce, tedy galileovské měsíčky. Ty bývají světlejší a rozlišit je od pozadí je již náročnější úkol pro větší přístroj. Vybrané dvojité přechody uvádíme níže a ty nejzajímavější také na simulaci programem Coeliox:

8. double shadow transit Io-Europa 00.28–01.56 UT | 9. double shadow transit Io-Ganymede 18.56–19.11 UT | 15. double shadow transit Io-Europa 2.21–4.34 UT | 16. double shadow transit Io-Ganymede 20.51–23.05 UT | 18. double shadow transit Io-Europa 15.19–17.50 UT | 23. double shadow transit Io-Ganymede 23.47–00.58 UT | 25. double shadow transit Io-Europa 17.41–19.26 UT.

Ze **zákrytů** jasnějších hvězd Měsícem můžeme v březnu pozorovat tyto: 1. – 02.04 začátek zákrytu 49 Lib (5,5^m), konec zákrytu 02.11, 15. – 20.30 začátek zákrytu 130 Tau (5,5^m), konec zákrytu 21.19 | 16. – 19.33 začátek zákrytu 26 Gem (5,2^m), konec zákrytu 20.34 | 26. – 3.32 začátek zákrytu 98-kappa Vir (4,2^m) | 28. – 00.33 začátek zákrytu 44-eta Lib (5,4^m), konec zákrytu 01.55

Z jasnějších **komet** v dosahu větších binokulárů a menších dalekohledů jsou na březnové večerní obloze C/2013 X1 PanSTARRS v Rybách, C/2014 S2 PanSTARRS procházející Malým vozem a Drakem a slábnoucí C/2013 US10 Catalina na hranicích Žirafy a Persea. Vyhledávací mapky naleznete např. na www.kommet.cz.

